

ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ

© Чирков С.О., 2008

Висвітлено результати досліджень автора у сфері аналізу інноваційного потенціалу підприємства. Розглянуто принципи інвестування потенціалів підприємства у процесі інноваційної діяльності підприємства. Запропонована таблиця ранжування потенціалів підприємства щодо їх інвестиційної привабливості для більшості інвесторів згідно з інвестиційним кліматом.

Ключові слова: інвестиції, інноваційний потенціал, інвестиційна діяльність, інноваційна діяльність підприємства, інвестиційний клімат підприємства, структура потенціалів підприємства.

In the article the lighted up results of researches of author are in the field of analysis of innovative potential of enterprise. Principles of investing of potentials of enterprise are considered in the process of innovative activity of enterprise. Offered table of ranging potentials of enterprise in relation to their investment attractiveness for most investors in obedience to an investment climate.

Keywords: investments, innovative potential, investment activity, enterprise's innovative activity, enterprise's investment climate, structure of the enterprise's potential.

Постановка проблеми

Інноваційна діяльність підприємства пропорційно залежить від рівня інноваційного потенціалу підприємства. Чим більший інноваційний потенціал, тим успішнішою буде інноваційна діяльність підприємства. Розроблення, впровадження, виробництво нового продукту або використання нової технології чи технологічного процесу залежать від інноваційної активності підприємства; тобто пошуку нових ідей, розроблення новацій та їх впровадження у виробництво. Інноваційний потенціал – це система чинників, які взаємопов'язані між собою. Інноваційна діяльність підприємства повинна бути спрямована на реалізацію її цілей, тобто інноваційний потенціал підприємства знаходиться у постійному пошуку, розвитку нових технологій і способів виробництва. Але без інвестування цих розробок інноваційна діяльність підприємства не може розвиватися на повну потужність. Виходячи з важливості розвитку інноваційного потенціалу, постає необхідність розгляду питань його інвестування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Таке поняття, як “потенціал” займає дуже важливе місце серед усіх категорій економічної науки [2, 6, 8]. Визначення цього поняття обумовлює підхід до його аналізу, формування й використання. Поняття “інноваційний потенціал підприємства” як сукупність можливостей підприємства призводить до того, що це поняття набуває значення “ресурс” [5].

В останні десятиріччя у світовій й вітчизняній науці сформувався принципово новітній уявлення про потенціал підприємства та його дослідження; створені нові економічні моделі, які є поштовхом до подальшого розвитку інноваційного потенціалу. Механізми інноваційного потенціалу досліджували О.В. Ареф'єва, О.В. Коренков, А.С. Воронкова, А.В. Гриньов, А.П. Гречан, С.М. Ілляшенко, О.С. Федонін, І.М. Рєпіна, О.І. Олексюк, Н.І. Чухрай та інші дослідники.

Існує багато різних понять потенціалу підприємства [1, 4, 6, 7], та усі автори зазначають, що це складна, динамічна система, що формується із багатьох складових. Тому найчіткіше й ефективне використання цих складових дасть змогу підприємству стати конкурентоспроможним. Але підприємство може розвивати свій інноваційний потенціал у разі його інвестування. Тому особливе місце в розвитку інноваційного потенціалу займають інвестиції.

Постановка цілей статті

Метою статті є дослідження питань формування привабливого інвестиційного клімату підприємства, його можливостей щодо впровадження інновацій й оцінки структури потенціалів підприємства. Результати проведених автором досліджень призвели до висновку про існування невирішених проблем у сфері формування привабливого інвестиційного клімату підприємства для залучення інвестицій; розвитку інноваційного потенціалу підприємства й оцінювання структури потенціалу.

Виклад основного матеріалу

Підприємство – це складна динамічна, виробнича, технологічна, соціально-економічна, екологічна система, яка є відкритою для зовнішнього середовища. У процесі інноваційної діяльності підприємство реалізує послідовно етапи інноваційного циклу, який передбачає: відбір ідей; аналіз ринку й маркетингову стратегію; розроблення, створення й випробування дослідного зразка інноваційної продукції; впровадження й запуск у виробництво. Неможливо конкурувати на світовому ринку продукції, якщо технологія виробництва застаріла та економічно неефективна. До того ж новітні технології виробляють продукцію, яка відповідає екологічним світовим стандартам та є екологічно безпечною. Тому підприємствам нашої країни потрібно рівнятися на світові стандарти якості, бо із вступом до СОТ вимоги щодо якості продукції стали значно жорсткішими.

Відомо, що інвестиції та інновації взаємопов'язані між собою, та якщо інвестувати не в інноваційну сферу, яка не буде поліпшувати ефективність впровадження інновацій, то не буде покращення економічного розвитку. Саме така тенденція зараз зберігається в економіці країни.

Нам добре відомо, що тільки державні або тільки приватні інвестиції не зможуть дати необхідний обсяг інвестицій в інноваційні сфери. Обладнання на підприємствах дуже застаріле як матеріально, так і морально, тому його конче потрібно замінити на новітнє, для того, щоб мати змогу конкурувати на внутрішньому й світовому ринку продукції. Тому інновації в Україні потрібні в усіх галузях економіки нашої країни. Але загалом приватні інвестори усе більш інвестують у ті галузі економіки, які відіграють значну роль в економіці України: сільське господарство, вугільна промисловість, металургійний та машинобудівний комплекс, та з погляду розвитку інноваційних моделей вони не належать до пріоритетних. Тому й потрібно розвивати інноваційний потенціал підприємств для залучення не тільки державних інвестицій, а й приватних інвесторів, які б могли цей інноваційний потенціал не тільки збільшити, а й розвинути. Тобто для підприємств у час ринкової економіки однією із головних задач постає вміння позиціонувати інноваційний потенціал підприємства перед можливими інвесторами для залучення інвестицій.

Існує багато різновидів потенціалів, але на нашу думку, існує така структура потенціалів підприємства, важливих для його інноваційного розвитку:

Ринковий потенціал підприємства відображає можливість підприємства відповідати ринковим потребам, бо інновації на підприємстві на нову продукцію диктує ринок. Отже, необхідність цього потенціалу не викликає сумніву.

Інтелектуальний потенціал підприємства визначає можливість розроблення та створення нових ідей, технологій, схем виробництва тощо. Він передбачає наявність фахівців високого рівня на підприємстві (наприклад: технічні, науково-дослідні відділи тощо), які відповідатимуть вимогам ринку.

Кадровий потенціал підприємства визначає можливості персоналу й робітників підприємства застосовувати нові знання й технології. Цей потенціал характеризується фаховою підготовкою. Ця складова значною мірою визначає систему менеджменту, її гнучкість, адаптивність [9].

Технічний й технологічний потенціал підприємства характеризує можливість швидко переорієнтувати виробничі потужності на випуск нової продукції. Складова відображає стан технічного

обладнання й технологічного циклу підприємства, наявність резервів, можливість адаптації до потрібних вимог та переозброєння виробництва.

Інформаційний потенціал підприємства відображає інформаційну обізнаність про потреби ринку, його запити, ситуацію на ньому, інформацію про політичне, соціально-економічне, технологічне, інвестиційне, екологічне середовище, інформацію щодо конкурентів та їх конкурентоспроможність на ринку.

Фінансово-інвестиційний потенціал підприємства відображає фінансовий стан підприємства, інвестиційний клімат на підприємстві та інвестиційну привабливість, кредитоспроможність підприємства для забезпечення фінансування інноваційної діяльності.

Комунікаційний потенціал підприємства характеризує наявність комунікаційних зв'язків із зовнішнім середовищем, тобто наявність надійних зв'язків з постачальниками ресурсів, партнерами, споживачами нової продукції й каналами збуту.

Науково-дослідницький потенціал підприємства – відображає наявність результатів науково-дослідницьких робіт, спроможність проведення досліджень з отриманням пробної продукції або дослідного зразка з метою їх впровадження у виробництво нової продукції.

Наявність усіх вищезазначених потенціалів ще не означає, що інвестори інвестуватимуть у виробництво нової продукції або модернізують існуючу схему виробництва. Сприятливий інвестиційний клімат дає змогу залучити інвестиції у виробництво, покращити й стабілізувати фінансовий стан підприємства, переозброїти його основні виробничі фонди, запустити нові конвеєрні лінії виробництва, автоматизувати роботу підприємств, що загалом дасть змогу вийти на новий рівень виробництва. Створення сприятливого інвестиційного клімату для інвестицій (для більшості інвесторів) ранжує потенціали у послідовності, наведеній у таблиці.

Ранжування інноваційних потенціалів підприємства згідно з інвестиційним кліматом (для більшості інвесторів)

№ з/п	Потенціал підприємства	Критерій вибору інвестора
1	Ринковий потенціал	Потреби ринку, нові тенденції, можливість розширення свого ринку збуту
2	Технічний та технологічний потенціал	Обладнання та технологічний цикл, можливість їх швидкого переорієнтування
3	Фінансово-інвестиційний потенціал	Фінансова стабільність підприємства, інвестиційна привабливість
4	Кадровий потенціал	Досвідчені та перспективні працівники
5	Комунікаційний потенціал	Зв'язки з постачальниками сировини й партнерами
6	Інформаційний потенціал	Інформація щодо кон'єктури ринку й конкурентів
7	Інтелектуальний потенціал	Фахівці високого рівня, які у змозі розробляти й втілювати новітні технології, схеми виробництва та модернізувати існуючі.
8	Науково-дослідницький потенціал	Розробка нових й економічних технологій й технологічних процесів, нової продукції

На жаль, для більшості інвесторів головними залишаються: ринковий, фінансово-інвестиційний, технічний і технологічний, кадровий, комунікаційний потенціали, а інші для них не мають істотного значення. Але це характерно для країн з перехідною економікою. Усі високорозвинені країни вже перейшли до того, що інтелектуальний й науково-дослідницький потенціали переважають у ранжуванні на підприємстві.

Висновки

1. Інноваційний потенціал підприємства забезпечує ефективність інноваційної діяльності підприємства.

2. Структура потенціалів підприємства може розглядатися як система взаємопов'язаних чинників, які забезпечують привабливий інвестиційний клімат на підприємстві.

3. Залучення інвестицій допоможе підприємству впроваджувати новітні технології для його конкурентоспроможності на ринку товарів.

4. Інвестування найбільш пріоритетних потенціалів підприємства загалом дасть можливість покращити фінансовий стан підприємства, а частину прибутку у вигляді інвестицій вкласти в інші потенціали для стабілізації фінансового стану й кредитоспроможності.

5. Структура потенціалів дає змогу чітко визначити підходи для створення механізму управління інвестиціями підприємства й подальшого розвитку його інноваційного потенціалу.

6. Інвестувати інвестиції у найбільш пріоритетні галузі України з метою їх реорганізації й модернізації, покращання виробничих ліній та можливістю поступово зайняти свій сегмент у світовому ринку продукції.

Перспективи подальших досліджень

З метою розвитку інноваційного потенціалу підприємства для його подальшої реорганізації й модернізації та зміцнення його конкурентоспроможності на ринку продукції, на основі отриманих результатів досліджень та висновків доцільно розробити економічну модель інвестування підприємства з урахуванням постійних змін на ринку продукції.

1. Ареф'єва О. В. Коренков О. В. *Управління потенціалом розвитку підприємств: Монографія.* – К.: ГРОТ, 2004. – 200 с. 2. Брукінг Э. *Интеллектуальный потенциал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Пер. с англ. под. ред. Л. Н. Ковалик.* – СПб.: Питер, 2001. – 287 с. 3. Воронкова А.Э. *Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация.* – Луганськ: Вид-во Східноукраїнського національного ун-ту, 2004. – 316 с. 4. Гольдштейн Г.Я. *Инновационный менеджмент: Учебное пособие.* – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 1998. – 132 с. 5. Гречан А.П. *Етапи інноваційного розвитку промислових підприємств// Проблеми науки.* – 2005. – №9. – С. 6–10. 6. Гречан А. П. *Інноваційний підхід до формування стратегії підприємства // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну.* – 2003; 2005. – №3. – №9. – С. 106–109. 7. Ілляшенко С. М. *Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навч. посібник.* – Суми: Університетська книга, 2003. – 278 с. 8. Фатхутдинов Р. А. *Инновационный менеджмент: Учебн. для вузов.* – М.: Интел-Синтез, 2000. – 615 с. 9. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексик О. І. *Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник.* – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.